



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Epistolæ Præpositorum Generalium Ad Patres Et Fratres Societatis Jesu**

**Oliverius, Horatius**

**Pragae, 1711**

XVIII. Ejusdem ad PP. & FF. Societatis Jesu. Anno 1604. 24. Jun: De  
renovatione Spiritûs, & correspondentia cum Deo

---

---

**Nutzungsbedingungen**

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55386](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55386)

Præpositorum Generalium  
Societatis JESU

XVIII.

R. P. N.

CLAUDII

AQUAVIVÆ

Præpositi Generalis V.

Decimatertia,

Ad Patres & Fratres Societa-  
tis JESU.

Anno 1604. 24. Junii.

*De Renovatione Spiritûs, & cor-  
respondentia cum DEO.*

1. **Q**Uàm necessaria sit quotidiana spi- *Necessitas*  
ritûs renovatio, jugisque & in- *Renova-*  
defessa interioris hominis refor- *tionis.*  
matio, ex iis, quæ in se quisque misere ex-  
peritur, intelligit; & confitetur, quisquis non  
segniter spiritualis esse desiderat, nisi for-  
tè hoc esse negligat, quod profitetur. Hinc  
divina eloquia in Prophetis, Apostolis, &  
Sapientiæ libris, nil frequentius, nihilque  
effi-

efficaciùs commendant & urgent, quàm  
 ea quæ retro sunt obliuiscetes, ad antea  
 ra nos indefectis studiis extendamus: ita  
 Apostolus ipse Paulus, cùm ad id nos gra-  
 viter hortatus esset, hæc verba subiungit

Philip. 3. *Quotquot enim perfecti sumus, hoc sapiamus*

15.

Nè quis fortè occasionem errandi sumere  
 credendique illud ad incipientes tantum  
 pertinere; vel certè eos qui magno pro-  
 pio exorsi fuerant ( ut reuera fecimus, quod  
 cumque ad Religionis statum Divinam misericordiam  
 recordiam vocati sumus ) perpetua renova-  
 ne minimè indigere. Quò factum est ut  
 Hieronymus ad Abigaum, hæc suo nomine  
 filia cuidam spirituali indicanda denuntiet

D. Hier. *Ut in cæpto itinere non laxetur: ut ad terram  
 sanctam multo per eremum labore perveniamus  
 ut non putet perfectam esse virtutem exiisse  
 Aegypto, sed per innumerabiles insidias  
 montem Nabo, & ad Jordanem fluvium  
 venire, ut accipiat secundam in Galgala  
 circumcissionem: ut illi muri Hierico corruant  
 Sacerdotium tubarum subversi clangoribus  
 ut juguletur Adonizedec: ut Hai & Hazer  
 cerrima quondam corruant civitates. Quo-  
 bus, licet brevibus, frequenti, ut solet,  
 sacras historias allusione, illud indicat gra-  
 riosus hic Doctor; non esse satis mundum  
 ingressu Religionis reliquisse; sed ut ad ter-*

ram promissionis, id est, cælestem patriam, multa cum gloria pervenire valeamus; per innumeras nobis tentationes atque insidias perrumpendum esse, perveniendumque ad sublimem perfectionis montem, & ad Iordanem fluvium, qui suo nomine (quod descensionem sonat) voluntariam mentis humilitatem ac vilitatis nostræ opinionem indicat, ubi à pulvere & sudoribus perpetuis (quibus ex laboribus & tentationum sollicitudinibus, ac vitæ hujus distentionibus fœdari necesse est) lavari possimus & recreari. Necessariam præterea esse secundam in Galgala circumcisionem, quod non sufficiat mundi hujus superfluitates semel tantummodo rescuisse, nisi etiam frequentius, imò perpetuò studeamus abscindere quidquid in nobis assiduè germinat, quod à cœpto itinere quoquo modo præpediat: necessariam esse fortitudinem, nec minùs assiduam orationum instantiam, quo difficultatum muri, qui obstant, destruantur. Occidendum quidquid in nobis carnale & sensuale adhuc viget, & civitates munitas inimicarum regionum, hoc est, quantum ego assequor, quidquid mundus amat & amplectitur, pervigili sollicitudine destruendas.

2. Nec difficilè intelligemus, unde *Difficultates in*  
difficultates innumeræ & impedimenta molestif-

*hac superanda.*

lestissima oriantur, si spectemus & varietatem & qualitatem hujus mundi, (in quo tempore quamdiu in mortali corpore peregrinamur, vivere cogimur) si infidias & mille artes inimici, cui, ut loquitur S. Leo, *Societas nostra, vulnera; lucra, sunt damna;* & voluntate & arte nocendi omnes superabimus inimicos: si perpendamus concupiscentias quæ in nobis militant, quæ proclivem nos ad singulas horas lapsum ad vitia, arduum ascensum ad virtutes suo pondere faciunt, unde necesse est nobis contra nos ipsos nunquam intermissam exercere pugnam, in victâ perseverantiâ indefessisque laboribus lucra conquirere; palmamque, ut ait S. Augustino dicam, quasi de medio ardentis sæculi hujus incendio, reportare. Quod et si aliquando, nec semel scripsi, hortor vos, pro muneris mei obligatione, ut in vestris itineribus ad eam perfectionem tendatis, quam nostrum Institutum exigit; sed tamen quoties attentis oculis statum Societatis nostræ contemplor, quid boni Dei gloriam in ea fiat, quidque fieri melius possit; toties me vehementer accendi, ut ad majora tendamus: eoque magis quod quæ nostrum, si se diligenter excutiat, non solum inveniet in rebus & actionibus particularibus quod emendet, (in multis enim

Jacob. 3.

2.

ferimus omnes) sed etiam deprehendet clara luce, se, nisi pervigil sit & indefessus atque ad anteriora & superiora se rapiat, semper plurima etiam non advertentem perdidisse. Atque utinam circa hujusmodi cogitationes semper intenti, atque perpetuo nos occupati essemus: appareret profecto longè pulchrior longèque splendidior totius hujus corporis facies; atque interiori auditu longè majori cum suavitate & delectatione perciperetur suavis illa harmonia, quæ ex tanta nationum, naturarum, ingeniorum, & gratiarum varietate in auribus non militantis tantum, verum etiam triumphantis Ecclesiæ personaret.

3. Ergo præter cetera, quæ divina aspirante gratia adhiberi poterunt, censui faciendum, ut hoc veluti practico instrumento uteremur, Exercitiorum videlicet spiritualium, & internæ cum Deo colloquutionis studio: quo ex adjumento non semel eadē operante fructus uberrimos in universa Societate percepimus. Quam ad rem etiam SS. D. N. CLEMENS VIII. ut pius Pater, & qui Religionis nostræ felicem progressum desiderat, Jubilæum etiam nunc, ut sæpe antea, nobis efflagitantibus concessit. Qua occasione sensi me etiam suburgeri, ut vestram excitem in commonitione syn-

*S. Exerci-  
tia bene  
obseunda.*

*1. Petr. 3.*

*ceram 1.*

Y

*ceram mentem.* Nec video quo aut

modiùs aut efficaciùs id præstare possit

quàm si Religionis nostræ, cuius quilibet

*Societas* nostrum pars est & membrum, statum

*compara-* que dignitatem ob oculos ponere tentat

*tur Tem-* ro. Legimus in Ezechiele Deum Domi-

*plo Jero-* num, ut filios Israël, qui aberraverant,

*solymita-* citaret ac pudore suffunderet, dixisse Pro-

*no.* phetæ: *Fili hominis ostende Domui*

*Ezech. c.* *43. 10.* *Templum, ut confundantur ab iniquis*

*suis, & metiantur fabricam, erubescant*

*23. Mor.* *omnibus que fecerunt.* Et quidem D. C.

*Cap. 6.* gorius intelligit tunc Deum nobis ad

fusionem Templum ostendere, atque

etiam mensuram considerandam indicat

cùm oculis nostris vitam perfectorum

minum subjicit, ut comparantes nostris

perfectionibus illorum virtutes; pauper-

& humilitati nostræ, illorum sublimitatem

humiliemur tandem, & ad perfectionis

diu accendamus. Ego tamen existo

posse nos totam Templi ostensionem, &

mentionem descriptionem in alium derivatam

tractatum. Nam si plurimam confusio-

& erubescendi materiam Dominus

præbebat, cùm populo illi ostenderet, quod

ingens illa fuisset machina, & qualis quædam

eo tempore ferè conciderat, quomodo

ipsorum culpâ eâ privati fuerant, quibus

mitibus, quaque instantiâ orationum contendere debuissent, ut iterum restitueretur, quam non multis antè annis ingenti decore & maiestate florentem viderant; quid quæso animi nobis esse poterit, quæ non confusio faciem nostram operire, si structuram hanc Societatis, quam non fundavit solum, sed etiam singulari providentia & servat & augeat Divina bonitas, syncero ac vivido mentis intuitu contemplemur?

4. Arbitror itaque præter ceteros, quos investigare quisque posset, tres præcipuè ob fines, qui nunc meo instituto describunt, adeò exactè voluisse Dominum, Templum à Propheta describi. Unus est, ut contemplantes amplitudinem, maiestatem, structuram admirabilem, ornatum, & divitias illius, atque ex eo intelligentes expensas, opera, magnificentiam, quibus illud divina sapientia in illorum bonum utilitatè que statuerat; confunderentur & erubescerent, cum animadverterent, quanta vicissim ipsi ingratitude respondissent; suisque peccatis & operibus id egissent, ut quasi vanus & inutilis, tam divinus apparatus redderetur; quàmque insipienter, dum id boni possiderent, eo frui neglexissent. Et nos igitur si diligentius inspiciamus hanc Societatis nostræ machinam, quam Dominus tam

*Idque ob tres fines, qui sunt:*

*1. Confusio ex ingratitude erga DEUM*



in signi architecturâ & magnificentiâ erectâ  
 si consideremus structuram, columnarum  
 firmitatem, porticum amplitudinem, or-  
 natum capitellorum, divitias auri, magni-  
 lius vasis (quod propterea Mare vocabatur)  
 commoda, sanctitatem altaris, sacrificiorum  
 varietatem, & sexcenta hujusmodi, singu-  
 lari consideratione dignissima (quæ omni  
 facili quivis poterit in spirituali sensu  
 no ædificio nostræ Religionis applicari)  
 stupore atque extasi repleti, non poterit  
 ex intimo corde non exclamare cum

Ps. 83. 1. pheta: *Quàm dilecta tabernacula tua Do-  
 ne virtutum! concupiscit & deficit anima*

In Io. tr. *in atria Domini.* Et quoniam (ut S. Augu-  
 stinus, in re quidem alia, loquitur) dicitur  
 citur Dominus parare nobis locum, sic  
 & nos loco parat; nec Divinæ providentiæ  
 cui omnia præsentia sunt, novum aut in-  
 natum erat, quemque nostrum vocare  
 in hoc loco habitaremus; certum est  
 tempore B. P. Noster, ut divina sapien-  
 repletus architectus, & exemplar hujus  
 bricæ, & structuram ipsam moliebatur, et  
 dem etiam divinam bonitatem, qui, quæ-  
 quot, & quomodo in ea habitaturi essent  
 jam designasse. Jam igitur qui serîo hu-  
 meditationi cor dederit, quomodo poterit  
 non confundi, & erubescere, cum perspet-

rit quàm amplum, quàmque augustum Deus templum nobis construxerit, ipsèque vicifim quàm parùm huic beneficio respondere nitatur?

5. Secundus, ut intelligentes peculia- rem in eo Templo Altissimi assistentiam, quod se facturum promiserat Salomoni illis verbis, Sanctificavi domum hanc, ut ponerem nomen meum ibi in sempiternum; & erunt oculi mei & cor meum ibi cunctis diebus; intelligerent simul illud in eis respectu quidem tantæ Majestatis omnino debere progignere sacrum quemdam profunda cum reverentia horrorem, admixtum sollicito cuidam tremori, nè id profanarent: quemadmodum & vicissim ob tam benevolas lætâsque promissiones, quas Dominus exhibebat, singularem quamdam fiduciam: quandoquidem oculi & aures illius, qui summa sapientia, summâque simul bonitas est, perpetuò aperti, atque intentæ super domum illam erant: quibus perpetua illius protectio apertius insinuatur. Et nos igitur procul dubio, si profunda meditatione attendamus Divinæ bonitatis assistentiam, atque sollicitudinem, quam huic minimæ Societati exhibere dignatur: non modò cognitam à nobis, sed ut ita dixerim, manibus contrectatam, tam multis rerum varietatibus, tribulationibus,

2. Consideratio presentie DEI.  
3. Reg. 9.  
3.

2. Paral.  
6.

persecutionibus, prosperitatibus, infamia  
 & bonâ famâ, fructibus in proximos, gloria  
 quæ factori tribuitur, aliisque plurimis, quibus  
 ingenti cum admiratione & consolatione  
 cernuntur; poterimus certè, si veri & legitimi  
 Societatis filii fuerimus, non pro nobis tantum,  
 sed etiam pro aliis singularibus Dei quamdam  
 protectionem nobis ab ulla hæsitacione polliceri. Quod si  
 Scriptura refert quasi magnum aliquod privilegium,  
 Nabufardan ( qui licet magni regis, vermis tamen & mortalis hominis )  
 homo dux erat ) dixisse Jeremiæ, *Ponam  
 per te oculos meos*; in quantum fiducia  
 spei non poterit anima excrescere, quæ  
 solus potens, qui omnia quæcumque voluit  
 in cælo, & in terra, & in mari, & in  
 abyssis fecit, asserit se apertos & in-  
 visibiles habere oculos in eum locum, quod  
 singulari sua providentia vocavit illam? Re-  
 creatur itaq; profundè tantæ majestatis pro-  
 sentiam, humilietur in abyssso sui nihil,  
 conspectu ejus repleatur Divinâ fiducia  
 animi magnitudine, quisquis ad eum locum  
 vocatus est. Ceterum dum hæc perpendit  
 si quid in eo sensus est, non poterit non  
 fundi & compungi, quòd tam malè respon-  
 deat. Sed illud mihi exploratum est, hæc  
 Divinam protectionem ejusq; præsidia, vult

Jere. 24.

6.

plus audeo, nè vix quidem eos sibi polliceri posse, qui egressi limites & cancellos Instituti, nec sibi pro continuis distractionibus, nec proximis per spiritualia adjumenta intendunt; sed eorum communicatio cum externis extra gratiam vocationis est, & sæcularis potiùs, magisque finibus & adinventionibus illorum accommodata quibuscum agunt, quàm Dei lucris, & fini Religionis nostræ, qui sola animarum salus & gloria Dei est: sitque indè ut plurimas non protuturas aliis, sed sibi nocituras horas utilioribus studiis suffurentur. Proinde qui se ad hujusmodi occupationes & distractiones inclinari sentit, obsecro per misericordiam Dei, ut diligenter id examinet, certètque in lumine Spiritus sancti attendere in se, seque invenire, neque sinat se torrente humanæ gratiæ, aut plausibus potentium abripi: sed id sibi potiùs persuadeat, hujusmodi humanis ac sæcularibus tractationibus se & seipsum, imò & Societatem, non sinè insigni jactura proprii spiritus, & fructus proximorum, variis, iisque non levibus periculis exponere. *Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem; assument pennas, ut aquila, volabunt, & non deficient: sicut reipsa in iis apparet, qui puro zelo animarum salutem consecrantes, per vastitates*

Dei  
lucris  
fini

Isai. 40.  
31.

terræ, per immensitates Oceani, in  
 periculis & mortibus, à Domino admiranda  
 plane providentiâ & potestate, & animâ  
 corpore proteguntur. Quemadmodum  
 Apostolus Paulus, singulare speculum  
 ministrorum Dei atque hominum Apostolorum  
 rum, manifestè asserit de se ipso.

3. *Oblivio  
 Beneficio-  
 rum Dei.*

6. Tertius, ut videntes eas, quibus  
 tempore fruebantur occasiones & oppor-  
 tunitates magnopere proficiendi, & oratio-  
 bus ac sacrificiis innumera bona conqui-  
 di (quandoquidem extruxerat eis Domini  
 in Templo aulam veluti quamdam benigni-  
 tatis, ubi ad familiare colloquium sine in-  
 missione illos admitteret, ibique regni  
 misericordiæ thronum crexerat) dolent  
 se propriâ negligentiam & oblivione illius  
 quem perpetuò corde gestare debuerant  
 non modò vacuos & sinè fructu reman-  
 sisse; sed eo jam omnino misere carere  
 se. Et quisnam sinè rubore & siccis oculis  
 recogitare possit subsidia quibus in Religi-  
 one abundamus, ut in omni virtute & sancti-  
 tate crescamus; & tamen quàm exiguum  
 lucrum, quod indè conquirimus? sic facti  
 dilectissimi, necesse est quisq; nostrum pro-  
 fundè oculos figat, & metiatur fabricam,  
 erubescat, quot opportunitates habeamus  
 innumeros thesauros acquirendi, virtutum  
 actus

*Præsidia  
 Societatis  
 ad rectè  
 serviendū  
 DEO.*

actus exercendi, quot calcaria quæ ad perfectionem urgeant, quot stimulos in conscientia examine, quot reprehensiones in exhortationibus quas frequenter audimus, si tamen nos ipsos deinde ad interiora reducimus, ut Deum audiamus eas medullitus explicantem, lucidiùs & efficacius imprimentem; quantam in Superiorum vigilantia custodiam; quales in multitudine regularum sepes; quam copiosam de cælo cælestium donorum pluviam in frequentia Sacramentorum, & præsertim in sanctissimæ Eucharistia, *quàm cum dico* (ait S. Chrysostomus) *omnem benignitatis Dei Thesaurum aperio*; qualem contra omnes inimicos fiduciam à spiritualibus munimentis & vallo; quam firma & valida in orationibus arma; qualia in pœnitentiis & corporis afflictionibus munimenta; quantam in Angelorum custodia securitatem, ut verè securus asseram, si hæc à nobis eo quo par est modo perperderentur, magna nos procul dubio & confusione & tristitiâ, quod tam tenuiter his omnibus respondeamus, sæpissimè perfundendos. Quare illud cupio modis omnibus, ut seriò & accuratè in turpitudinem, & fœditatem tepiditatis reluctantes licèt oculos convertamus, recogitantes cuinam serviamus: qua promissione ex parte nostra, quibus ex parte

te Religionis præfidiis : quantâ ex parte D  
 gratiarum copiâ, qui nos vocavit, præven  
 & traxit : qua spe & magnitudine promiss  
 rum à tam liberali, tamque potenti, vel p  
 minimis obsequiis, remuneratore : quando  
 quidem Rex talis, non maximus modò, s  
 etiam supremus, ac naturalis, à quo & esse  
 & vivere, & moveri, & denique omnia f  
 cessatione percepimus ; qui semper super  
 oculos apertos vibrat, non ut discernat  
 tum opera, sed ut nos adjuvet ; cui ut  
 viat, natura nostra condita est ( adeò ut  
 hac una re felicitatem suam inveniatur, ut S  
 ctus asseruit Augustinus, *Quandoquidem  
 facta est, inquit, ut ei bonum sit subditum  
 perniciosum autem suam, non ejus, à quo  
 dita est, facere voluntatem*) qui sic curat  
 numquemque nostrum tamquam solum  
 ret, qui tum res nostras diligentius & ac  
 ratiùs procurat, cum perfectiùs curas om  
 nostras, nosque in ipsum projicimus : Re  
 inquam, talis, Dominus, & Pater, quom  
 do non integram atque omni ex parte per  
 Etiam servitutum mereatur ?

*Damna  
 Tepidita-  
 ris.*

7. Unde B. Augustinus pleraque ex  
 capitibus attingens sic Armentarium con  
 pellat : *Reddite igitur quod vovistis, quia  
 ipsi estis, & ei vos redditis à quo estis : reddite  
 obsecro : neque enim quod redditis reddite*

minuitur, sed potius servabitur & augebitur: benignus enim exactor est, non egeus, & qui non crevit ex redditis, sed in se crescere faciat redditores. Huic ergo quod non redditur perditur; quod autem redditur, reddenti additur: imò vero in eo cui redditur, ipse reddens servatur. Idipsum quippe erit redditum, & redditor, quia idipsum erat debitum, & debitor. Deo namque seipsum debet homo, eique reddendus est, ut beatus sit, à quo accepit, ut sit. Ceterum de damnis hujus tepiditatis, id est, molestiis & amaritudinibus, quas tepida anima patitur, quomodo permultis iisque gravioribus periculis exposita sit, nè à Domino (ut ipse in Apocalypsi loquitur) evomatur; quàm difficilis, & tarda sit hujus morbi curatio, cum homo seipsum palpet, & quasi hecticus cum eâ maximè laboret, febrim non sentiat, quo pacto quotidie aliquid perdat, quòd natura semper seipsam quærat, & insensibili quodam modo quasi alluvione, consumat, & si qui fiunt interdum actus, qui boni videantur, remissi atque ignobiles fiant; quomodo quotidie ad capiendas, quæ ex Divino fonte jugiter effluunt, aquas, vas cordis jugiter angustetur; quòd plurimos gradus gloriæ, quos fervore lucrari potuisset, miser hujusmodi homo sibi tepore furatur: deque innumeris aliis incom-



commodis, quæ ex morboveniunt, magna prorsus, quæ seriò neque cursim recitentur à nobis & plorentur; meminisse in libro Industriadum aliquid pertractatum nunc satis sit cum D. Gregorio concludere:

3. Past. re: *Si inchoata bona fortis operantis manus perfectionem non subleuat, ipsa operandi ratio*

admonit. 35. *sio contra hos quod operatum est pugnat.* Hic

Prov. 18. est enim quod per Salomonem dicitur:

9. *mollis & dissolutus est in opere suo, fratres sua opera dissipantis.*

Tepiditatis causa, & radices. 8. Radices porrò & causas hujus tepiditatis, licet ad eas ferè tandem reduratur, de quibus mox dicam, tamen necesse erit, ut quisque peculiari studio ad correns, excutiat diligenter, ut eas intelligat, eradicet, vel certè mortificet, ut quæ amaros atq; exitiales fructus gignant. Quæ autem in mentem veniunt, hæc ferè sunt:

Amor proprius, seipsum perpetuò querens passionum rebellio & conflictus; horroreficultatis in pugna & victoria; desiderium rerum faciliū & molliorū, cuiusmodi esse solent, ad quas natura propendet, voluntaria per multa cordis evagatio; defectus Orationis; negligentia Examinis; & huiusmodi plurima, quæ opus non est hic singulatim recensere. Illud tamen non omitto, quod puto, & aliqui experti sunt, plurimè

juvare posse ; hoc autem est permultum temporis diésque plurimos seriò atque accurate meditari , quanta obligatione obstricti sumus Deo per omnia respondendi , quámque segniter & quám malè id præstare nitamur. Id quod si in sæcularibus deslendum est , longè magis in nobis , qui Religiosi sumus , & sentiendum & deslendum est , qui & ex obligatione statûs , & propter opportunitates quibus abundamus , ut dictum est , & ob magnitudinem & multitudinem beneficiorum , id excellentiùs præstare debemus.

Quod ut clariùs intelligamus , & non segniter nec quasi prætereuntes meditemur ; poterimus id perpetuâ memoriâ retentare , si inter innumeras , quas in simplicissima illa Dei natura perfectiones investigare possumus , duodecim saltèm consideremus , quæ aliqua à nobis vicissim exigunt.

*DEI Perfectiones quid à nobis exigant ?*

9. Prima est , Majestas & celsitudo. *He enumerantur.*  
Secunda , immensitas ac præsentia ubique locorum. Tertia , naturale dominum in omnia quæ creata sunt. 4. Providentia , qua nos gubernat. 5. Beneficia , quibus nos prævenit. 6. Sapientia. 7. Pulchritudo. 8. Suavitas & dulcedo. 9. Liberalitas. 10. Amor. 11. Quòd sit Spiritus & vita animæ. 12. Quòd centrum & finis illius.

10. Majestas igitur ac celsitudo abyssus  
*Majestas*  
*ia-*

*exigit re- verentiã,* *rem* *exigit.* Nam si Ezechiel vidit sub-  
*Et timo- rem.* stare Cherubim, alasque demittere, cum  
 primùm vocem audierunt ex firmamento  
 quod quasi Sapphiri specie super capita e-

Ezech. 1. rum erat; *vocem omnipotentis Dei,* ut ibi  
 S. Hieronymus, *ferre non valentes:* quanti-  
 nos vermiculos terræ contemptibiles re-  
 rentiã, quantòque tremore astare decet  
 propterea dixerit Apostolus ad Hebræos

Heb. 12. *Habemus gratiam, per quam placeamus se-*  
 28. *rentes Deo, cum metu ac reverentia.* Ezech.

*Deus noster ignis consumens est.* Ubi Gra-  
 cum verbum, non nudè reverentiam,  
 cum pudore & rubore admixtam signifi-

*Præsentia puritatem in operibus.* 11. At Præsentia, cum ipse sit intell-  
 ctus & oculus, nos actu semper considerans  
 nec exteriora tantùm, sed etiam intima  
 istra, quibus ipse intimior est, accuratissimè  
 discernens; pedùmque nostrorum radice  
 considerans (quod pro verbo, *vestigia,*  
 in Job reddiderunt) manifestè & puritatem  
 non vulgarem corporis & animi, & exor-  
 sitam in operibus diligentiam exigit; neque  
 enim fas est distorta malèque disposita op-  
 ra, præsentem ipso ac prospiciente moliri,

Eccl. 23. *jus oculi, ut Sapientia loquitur, multo*  
 28. *lucidiores sunt super Solem, circumspicientem*  
*omnes vias hominum, & profundum abyssi.*

hominum corda intuentes in absconditas partes; deinde verò etiam audaciam & animi magnitudinem; quandoquidem solo intuitu nos erigit, confortat, ac virtutem ministrat operandi, tam piè tamque dulciter & cor dirigens, & manum movens, ut B. Dionysius non dubitaverit, cùm de divinis nominibus ac perfectionibus loqueretur, Deum ipsum eo nomine Græcè appellare, quo significatur, illum extenta semper manu nos manuducere.

12. Dominium verò, quo Dominus dicitur Dominantium, Rex Regum, Deus Deorum, quippe non solùm omnium Dominus, & verè solus Dominus, sed etiam fons omnis Regni, omnisque dominii, proculdubio promptam à nobis obedientiam, integrumque ac maximè voluntarium servitium requirit: quandoquidem non ex aliqua cum illo conventionem, pactione, aut ob nostra propria commoda, ut aliis Principibus fieri solet; sed naturali subjectione, utpote cujus omne creatum possessio sit, ejus servitio sumus obstricti; eoque magis, quòd natura nostra, ut dictum est, talis est condita, ut perfectionem aut requiem alibi invenire non possit, nisi cùm integre subdita est ei à quo facta est. Quòd si creaturæ omnes ei obediunt, unde Propheta ait, *Ordinatione* Psal. 118.

tua 91.

*Dominium promptam, ac perfectam obedientiam.*

Baruch.

3.35.

tua perseverat dies, quoniam omnia servant  
 tibi: & cali lumen ac stella, ut alius Prophe  
 ta loquitur, cum tremore ei obediunt, & in  
 custodiis suis latata dicunt, Adsumus, & la  
 cent cum jucunditate ei qui fecit illas; & in  
 gnum profecto est, ut homo similis factus  
 Angelis, qui suo factori longè nobiliori mo  
 do, id est, per intellectum & voluntatem  
 servit, obediat illi in omnibus, majori quod  
 potest perfectione ac promptitudine, illi  
 interim dolens nec sinè pudore ingeren  
 scens, quod tam frequenter ab eo se deam  
 ri conspicit. Si verò etiam promissionem  
 votum præstitam addamus, & consecratio  
 nem, qua nos totos ei dicavimus, ut ad per  
 fectam Dei servitatem libere aspirare possi  
 mus, Deus bone, quantum excrescet  
 mulus debitorum!

Providen  
 tia perfe  
 ctam resi  
 gnationē.

1. Petr. 5.

7.

13. Verùm providentiæ, quæ nos  
 fiduè dirigit, nobis consulens, nos vocat  
 excitans, gubernans, non obscurum  
 quanta resignatio debeat: talis nempe  
 qualem Princeps Apostolorum verbis expre  
 cat: *Omnem, inquit, sollicitudinem vestram  
 projicientes in eum, quoniam ipsi cura  
 de vobis, ita ut in omnibus vel prosperis  
 vel adversis, quæ contingunt, sive ab homi  
 nibus, sive undecumque proveniant, passi  
 ti semper simus, beatam illam vocem em*

tere, quam S. Leo Ecclesiæ filiis medullitus discendam esse pronuntiat; *Non mea voluntas Pater, sed tua fiat*; atque his præfer-  
tim, qui se ipsos abnegantes, propriæque voluntati renuntiantes, profitentur se se non ex parte, sed integre obtulisse providentissimo Patri holocaustum. Unde fiet etiam nihil temere, & quod indè nascetur solidum illud gaudium, nullis unquam lætitiis ulla ex parte conferendum, quo perfusus qui ingeminaverat, *Paratum cor meum Deus*, in Psal. 107. illas erupit voces: *Cantabo & psallam*; Ex. 1. 2. *exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara*. Tanta est in vera resignatione hilaritas & Dei laus. Ceterum beneficia quisque viderit, quantam animi gratitudinem, beneficiorum agnitionem, gratiarum actionem, & operum mutuam redditionem postulat. Nam si in rebus humanis ingratitude tolerari non potest; satis liquet qualis erga Deum erit, erga quem sanè tum ob frequentiam illorum, tum ob magnitudinem, tum ex necessitate nostra, qua illis assidue indigemus, tum quòd ab illius bonitate, nullo ejus lucro nullaque necessitate, promanant; demum quòd à tam nobili atque divina manu proficiantur, crescit cumulus in immensum. Atque hujus gratitudinis defectu nascuntur, ut S. Augustinus, & S. Bernardus

Z

asse-

asserunt, detrimenta omnia, atque mala  
ritualia. Est enim, ut hi Patres loquuntur  
veluti ventus urens, bona omnia exsiccat  
fontemq; misericordiae super ingratum  
minem obstruens.

*Sapientia  
attentio-  
nem.*

14. Sapientia porrò attentum omni-  
no & excitum discipulum erigit, ut &  
diat solerter, & apprehendat fideliter  
ternum illius magisterium. O quanta  
ca animi nostri defectus, virtutum pul-  
tudinem, semitas quibus nobis insistere  
est; secreta, quæ mundi amatoribus  
manifestantur; viam sese ad perfectionem  
extendendi; modum cum eo agendi in-  
nus nos Magister hic edocet! Quare

Isai. 50. *Erigit manè, inquit, manè erigit mibi auribus  
4. ut audiam quasi magistrum.* Hæc nos in-  
docet semper nos ipsos habere suspectos,  
creta Dei pertimescere; nostram vilitatem  
nostrumque nihil agnoscere; in divino

Psal. 59. *tum auxilio spem ponere, scientes quia  
13. na salus hominis: tandem, ut Spiritus sanctus*

Sap. 8. 7. *loquitur, sobrietatem, & prudentiam, & con-  
stitiam, & virtutem, quibus utilius nihil est  
vita hominibus.* Nec difficile esset hoc  
sapientiae magisterium, si illius voci ac sum-  
fimo susurro inventum tandem inter rudes  
& ruinas collapsi ædificii nostri, inde  
erectum cor applicarem; & omni

narum strepitu filente curarum in mentis  
 penetralibus docentem audiremus : quan-  
 doquidem ipsamet circuit quærens nos ad  
 magisterium. Quare Spiritus sanctus ubi  
 de Divina Sapientia hac dixisset, eum, qui  
 illam quærat, minimè laboraturum, *asiden-* Sap. 6.  
*tem enim foribus suis, inveniet illam, subdit: 15. & 17.*  
*In viis ostendet se illis hilariter, & in omni pro-*  
*videntia occurret illis.* Ubi Græca vox, quam  
 noster Interpretes *Providentiam* dixit, paullo  
 plus indicat : significat enim propriè exco-  
 gitatum aliquod & inventum : ut sit sensus,  
 Deum non solum præ foribus nostris nos  
 expectantem opperiri ; sed etiam in viis hila-  
 ri suavique vultu nobis occurrere ; denique  
 nullum prætermittere inventum, nihil non  
 excogitare ut se nobis ostendat. Tanta est  
 illius bonitas, tamque ingens desiderium,  
 quo nostram perfectionem exoptat.

15. At pulcritudini, & pulcritudini *Pulchri-*  
 tantæ sacram quamdam & ardentem concu- *tudo con-*  
 piscentiam cum incredibilem rerum omnium *cupiscen-*  
 creaturarum contemptu, deberi facile videt, *tiam, &*  
 qui videt. Sed quis poterit Oceanum hunc *assimila-*  
 intrare, ut de Divina pulcritudine differat, *tionem,*  
 si etiam de creata sapientia, quod donum in  
 nobis est, & vix minima quædam guttula  
 perennis illius fontis, dixit Sapiens, ut qui-  
 busdam placet, *Speciosior est Sole, & super* Sap. 7.  
*omnem 29.*



omnem dispositionem stellarum, luci comparata invenitur prior. Legat qui voluerit modo sacras litteras, quibus innumeris incis hæc pulcritudo resplendet; sed etiam Sanctos Patres, cum de Divinis perfectioribus agunt, præsertim verò Dionysium Divinis nominibus, qui liquidissimè pulcritudinem hanc videtur esse contemplari. A nobis certè quod exigitur præcipue est, ut purgandis oculis, quibus videri potest, id est munditiæ cordis, diligentè attendamus. Nam neque in hac vita purus oculus eam potest intueri, ut plurimis locis egregiè docet S. Augustinus; in alia revelata facie poterunt eam contemplari, nisi qui in hac mortali illum diligenter expurgaverint; vel certè ità confiterint, ut possit in Purgatorio plenè mirari. Atque ex hac proculdubio visio generans fastidium maximusque contemptus rietur cujuscumque tandem rei, sive visibilis, sive invisibilis, quæ illo inferiori. Quapropter de Angelis, quorum nos formam & similitudinem, quantum quidem hac vita assequi licet, omnino decet contemplari, S. Augustinus in libro de Civitate loquitur: *Ita cujus non solum incorporali, etiam incommutabili & ineffabili pulcritudine, omnia quæ infra sunt, & quod ille est*

sunt, seque ipsos inter omnia despiciunt, ut ex toto, quo boni sunt, perfruantur. De quo sanè aspectu & pulcritudine dum ego loquor, illud præterire non possum, ex attentata hujus pulcritudinis consideratione, quod in creatis pulcris contingere non potest, id provenire utilitatis ac commodi, ut & ipsi pulcri efficiamur, & ad illius similitudinem conformemur: fit enim, ut ex Apostolo animadvertit S. Bernardus, ut cum anima gloriam Dei specularur, *In eandem imaginem transformetur à claritate in claritatem,* 2. Cor. 3. 18. *tamquam à Domini spiritu: quo quid dici utilius aut augustius potest? Ad quàm similitudinem ut nos B. Augustinus hortaretur, explicans verba illa Psalmi, Deus quis similis tibi; sic ait: Non ab illo recedat (scilicet homo) ei coherendo signatam, tamquam ex annulo cera, illi affixus habeat imaginem ejus, faciens quod dictum est, Mihi autem adherere Deo bonum. Verè custodit similitudinem & imaginem ad quam factus est.*

Suavitatem porrò & dulcedinem sanitas quædam palati & gustativæ virtutis incipiat quædam palati & gustativæ virtutis incipiat *Suavitas nauseam* necesse est. Quare omnino ab omni terreno *terrenorum, & appetitum* sapore, qui eam inficere possit, repurganda est accuratè. O quàm miserum in *caelestium.* modum cura & delectatio terrena Dei saporem impedit! Nec dubium quin interdum

dum peccata etiam levia nisi frequenter purgentur, fructum internæ suavitatis, sicut B. Gregorio, supra quàm credi potest, impediunt. Huic autem dulcedini gustatio debetur, & si dicere licet saporatio, quæ inde nascetur insatiabilis quædam mens: sed ex defectu interni gustus internæ dulcedinis provenit interdum, ut idem Sanctus asserit, *Ut amemus foris miseriam nostram.* Et contrà, qui palatum aduè expurgant, aptumque cælestibus fructibus impensius reddunt, accipiunt quædam divinæ dulcedinis portionem, atque amore castissimæ voluptatis exardescunt, spretis omnibus temporalibus ad edendum bibendumque toto accendantur affectu.

*Liberalitas constantiam in petendo.*

16. Liberalitas autem perseverantia petitionum constantiam, imò verò importunam, ut ita dicam, & insatiabilem irrogationem nec non impetrandi subnixam magnanimitate fiduciam, ut propterea B. Bernardus dixerit, debere nos spiritu suspensos habere oculos erga Deum, expansumque finem. *Ad largam ejus benedictionem, qui utique copiosis illis cælestis mensæ deliciis vacua manus quam revertitur manu.* Oportet igitur magna cum fiducia impetrandi importunè precibus efflagitare; sinumque cordis ad percipiendam data optima, donaque perfecta se

per habere dilatatum. Ad quod etiam maiores nobis animos addit, dum consideramus, nihil nos humile, nihil expetere terrenum, cum harum rerum exoptulatio, quæ minimæ, ac ferè nihili sunt, injuriam potius, ut ait Cassianus, tam munifico Patri ac largitori irrogare videatur, qui paratus est majora ac præclariora absque comparatione ulla donare: sed tantum ea petere, quæ nos gratiores efficere possint divinæ ipsius Majestati, illique arctius atque intimius unire. *Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ ejus.*

Hebr. 4. 16.

17. Sed enim amor ad amorem trahit dulciter, compellit fortiter, nec alio quam amore compensari potest. Nec video quidquam quod cum à Deo ( hoc est à Majestate illa, quæ nihil in nobis amore dignum invenit, sed producit amando ) tam mirum in modum fuerimus in amore præventi, tam parum tanto & tali respondeamus amori; cum præsertim in hoc solo affectu, ut S. Bernardus annotavit, aliqua ex parte Deo possimus rependere vicem. *Nam cum amat Deus, inquit hic Pater, non aliud vult quam amari. Quippe non ad aliud amat, nisi ut ametur, sciens ipso amore beatos, qui se amaverint.* Præmiserat autem quod licet Deus timendus sit ut Dominus, honorandus ut

Amor recipiendum amorem.

Ser. 83. in Cant.

pater, horum tamen neutrum acceptabit  
 melle amoris condita non fuerint. Denique  
 meritò dixit: *Magna res amor, si tamen  
 suum recurrat principium, si sua origini re-  
 ditus, si refusus suo fonti, semper ex eo semper  
 unde jugiter fluat.* Verùm sinè suspiriis  
 lacrymis cogitare non licet, quàm vilia &  
 digna sint, quæ ab hoc amore nos retine-  
 hunt; quantumque amor proprius gravi-  
 mus ejus hostis, amarissimus ipse atque  
 gratissimus, quasi catenis quibusdam,  
 Deo, cui nos totos debemus, integre om-  
 no reddamus, neceat atque coërceat, &  
 men dignum esset, ut S. Hilarius loquitur  
*illi nos integri redderemus, cui debere nos  
 colimus & originem & profectum.* Quamobrem  
 ut amorem nobis, quem ei debemus,  
 sua lege commendaret, postquam se dilecti-  
 ter Nostrum vocâsset, *Diliges, inquit, cor-  
 de, totâ animâ, ex omni mente, & ex omni-  
 bus viribus tuis:* quamvis id ipsum certè quod  
 totum est, parùm admodum sit, ut ideo me-  
 ritò dixerit S. Bernardus: *Amat caritas, &  
 Ver. amat immensitas, & vicem rependimus caritati  
 mensura?* Et in Cantica Sermone citat  
*Meritò cunctis renuntians affectionibus aliis  
 sola & tota incumbit amori, quæ ipsi responde-  
 re amori habet in reddibendo amore: nam  
 cum se totam effuderit in amorem, quamvis*

est hoc ad illius fontis perenne profluvium? Et hoc illud est, quod nos perurgere omnino debet, ut omni studio ac diligentia, nulla re prætermiffa, quæ ad id conducere possit, ad amoris proprii mortificationem, divinique augmentum non segniter accendamus, donec cum sponsa gloriari liceat: *Ordinavit in me caritatem*, hoc est, Vexillum & præsidium amoris ( id enim sonat militare illud vocabulum *ordinavit* ) super nos mira constituit dignatione, tum ad nostri custodiam, tum ad ipsius Domini conservationem, in quo omne bonum nostrum positum est.

18. Et quàm diu anima infidelis Domini ac rebellis non ejicit suâ culpâ tam necessarium firmumque præsidium, nulla se vi à Domino separari posse secunda confidit. Unde vas illud electionis gloriatur: *Quis nos separabit à caritate Christi? Tribulatio, an angustia, an fames, &c.* quæ fidenter enumerat. Et revera quàm tribulationem timeat, Domine JESU, qui te exhortatore & consolatore intrinsecus roboratur? quàm angustia coarctetur, qui in te summa latitudine, corde undique dilatatur? quàm famem horreat, qui de pane vitæ & pascitur & inebriatur? quàm nuditate laboret, qui te indumento gloriæ tegitur & ornatur? cui

*Ameris  
hujus  
est  
sectus.*

*Rom. 8.  
35.*

periculo cedat, qui super omne mutabilium  
 pennis amoris tui sublimiter elevatur? quod  
 illum persecutio frangat, quem lævâ & dextera  
 terâ tuâ molliter quiescentem amplectens  
 & qui scapulis tuis jugiter obumbratus  
 quis gladius vulneret, quem turris fortitudinis  
 undique cingit ac protegit? Non  
 que immerito humili fiducia plenus, per  
 verba illa subdit Apostolus: *Certus sum enim  
 quia neque mors, neque vita, neque fortitudo,  
 neque altitudo, neque profundum, neque  
 creatura alia, poterit nos separare à caritate  
 Dei, qua est in CHRISTO JESU Domino  
 nostro.* Quæ verba perpendens D. Augustinus,  
 tam ignitas divinasque affert meditationes,  
 & tam dulces sensus, ut si non  
 recensere, nè longior sim, aliquas tamen  
 hi præterire non liceat: *Nemo, inquit,  
 Eccles. II. indè separat minando mortem: id ipsum enim  
 quo diligimus Deum, mori non potest, nisi  
 non diligit Deum, cum mors ipsa sit non  
 gere Deum. Quod nihil est aliud, quam  
 quidquam in diligendo atque sequendo præterire.  
 Nemo indè separat pollicendo vitam  
 nemo enim ab ipso fonte separat pollicendo  
 quam. Non separat Angelus; non enim est  
 gelus, cum inhaeremus Deo, nostra mente  
 tentior. Non separat virtus; nam si virtus  
 hinc illa nominata est, qua aliquam potestatem*

in hoc mundo habet, toto mundo est omnino sublimior mens inherens Deo. Non separant instantes molestia; hoc enim leviores eas sentimus, quo ei, unde nos separare moliuntur, arctius inhaeremus. Non separatur promissio futurorum; nam & quidquid boni futurum est, certius promittit Deus; & nihil est Deo ipso melius, qui jam profecto bene sibi inhaerentibus praesens est. Non separatur altitudo, neque profundum; si enim superna & inferna hujus mundi significantur, quis mihi caelum polliceatur, ut à cali fabricatore sejungat? aut quis terreus infernus, ut Deum deseram, quem si nunquam deseruissem, inferna nescirem.

19. Jam verò quòd spiritus & vita animæ sit, meritò ad id nos constringit ut omnino studio illi vivamus quo vivimus, & ut vita nostra, omnis sensus, motusque animæ à vitali hoc divino spiritu procedant. De hac animæ vita in libro de præcepto & dispensatione, B. Bernardus ita philosophatur: Si Deum amans anima ex ipso vivit, uti corpus ex ipsa; quo pacto, queso, praesentior esse contenditur, ubi dat, id est corpori, quam unde accipit vitam, id est Deo? Fons siquidem vite caritas est; nec vivere animam dixerim, quæ de illo non hauserit: haurire porrò quomodo potest nisi fuerit praesens ipsi fonti, qui caritas est, quæ Deus est? Praesens igitur Deo est,

Spiritus,  
& vita  
animæ  
spiritum,  
& vitam  
divinam.

Circa finem.



est, qui Deum amat in quantum amat; in quantum enim minus amat, absens profecto est.

his licebit ex parte conijcere, quo studio vendenda sint nobis omnia, quæ vitæ hujus actiones impedire possunt, quæ ex eo spiritu jugiter promanarent. Quare non modo exactâ omnino diligentiam à mortalibus peccatis cavendum est; quæ cum cor feriunt (de quo nobiliter à Sapiente dictum arbitror,

Prov. 4. 23. *Omni custodia serva cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit*) extinguunt subito sublimiorem animæ vitam, quæ inde ut caeterum verum putridum ac putidum simul immobilis insensibilis, & planè inutilis redditur; sed

omni etiam cura à venialibus, & imperfectionibus, præsertim gravioribus, abstinendum, quæ veluti morbi animæ atque humorum noxii, qui quasi defluentes in nervos spiritus impediunt, retardant, prohibentque motus sensusque vitales ab hoc spiritu venientes, quo vivificantur, vegetantur, & sensificantur animæ nostræ. Quod si hoc exemplo corporalium infirmitatum, quas ut abjiciamus, tentamus omnia, perpendemus diligentius, quæ accitentur in nobis; evigilare certe, nè quid intentatum in hisce spiritualibus depellendis relinquere mus: atque in omnibus attentam semper mentem distenderemus, ut vitam hanc, quam de

caelo

cælo haurimus, sensu motuque jugiter testaremur.

20. Tandem dum illum esse finem, ac centrum nostræ beatitudinis, attentius ruminamur, liquidò certè perspicimus non modò in statu vitæ nostræ, sed etiam, ut nostra regula docet, in particularibus actibus, in operibus, verbis, & cogitationibus semper in eum nobis, non segniter nec cum torpore, tendendum: quandoquidem rerum omnium perfectio, quam & motibus semper intendunt, in eo posita est, ut ad centrum locumve suum perpetuò moveantur. Nam si infelicia prorsus putarentur corpora, quæ suis ponderibus, gravitate scilicet vel levitate, sua loca non peterent; longè procul dubio major miseria nostra fuerit, nisi assiduè tendamus ad Deum: quod tunc verè fit, cum actus omnes nostri ab ipsius amore, & moventur in ipsum & diriguntur. Ex quo etiam id apparebit, quàm non leviter venialia æstimanda sint & cavenda, quibus fit, ut actiones, quæ hujusmodi fuerint, non possint tendere ad Deum. Quare B. Dionysius malum asserit esse præter finem, extra terminum, scopo carens. Itaque si ex centum motibus, qui verbi causâ unius diei spatio fiunt, plures fortasse quàm nonaginta in vanum recidunt, non in centrum; confide-

*Finis, & centrum anime rectâ intentione.*

*& venialium noxarum vitiationem.*

sideremus, obsecro, quàm nobis ingraturum  
 quàmque invisum genus hoc vitæ debere  
 esse. Nec dicat quisquam, ut genus hoc pec-  
 catorum ob humanam fragilitatem sine sin-  
 gulari Dei privilegio vitari non potest, in-  
 frequens admodum esse, ut in multis huius  
 modi prolabamur; præsertim cum caro con-  
 cupiscat adversus spiritum, & concupiscentia  
 militet in membris nostris; quandoquidem  
 teste Gregorio Nazianzeno, non solum  
 compositi sumus, sed oppositi, quod  
 est: in nobis ipsis impedimenta pugnantia  
 portantes: non, inquam, ad excusandas  
 excusationes in peccatis hoc audeat afferre.  
 Primò enim respondeo, si non possunt  
 omnia vitari, possunt multa: & qui vigili-  
 iis præveniendis, & occasionibus ampu-  
 dis, & postquam eas admiserit, flendo  
 dolendo diluendis, excitatus & pervigilans  
 custodia cogitationum verborumque,  
 præcavenda diffusionem cordis, ad quod  
 quærens redeat, in stipularum huiusmodi  
 concrematione, in flammis caritatis Christi  
 multa procul dubio cavere poterit.

*Et motu-  
 um inor-  
 dinatorum  
 suppressionem.*

21. Unde cavebit etiam consequen-  
 ter motus plurimos inordinatos & vane  
 qui ad centrum minimè tendunt. Deinde  
 assero ut non desint impedimenta, quæ  
 veluti fines motum remorantes: nihil

nus cum pondus, id est amor, quo in Deum tendimus, magnum est; hæc omnia veluti tenuissima fila tuâ ingenitâ vi disrumpere; quemadmodum linum aliquod tenuissimum si grave saxum alligaret, non impediret certè, quin eo disrupto ipsum quàm velocissimè raperetur ad centrum. Indè B. Augustinus more suo, id est subtiliter ac dulciter valde; *Nihil est tam durum, inquit, atque ferreum, quod non amoris igne vincatur. Quo cum se anima rapit in Deum, super omnem carnificiam libera atque admiranda volitabit pennis pulcerrimis & integerrimis, quibus ad Dei complexum amor castus innuitur.* Et subdit exemplum invictissimæ feminæ matris Machabæorum, quæ magnitudine hujus ponderis ingentes validasque catenas materni amoris, imò & sui ipsius, veluti fila quædam araneorum diffregerat. *Quid tamen mirum, si omnibus medullis conceptus Dei amor tyranno, & carnifici & dolori, & corpori, & sexui, & affectui resistebat? Denique semper ut destinatum scopum assequamur, altiùs nobis collimandum est, scientibus debilia esse instrumenta, infirmosque arcus, quibus jacimus: nec illud obliviscamur, quod Cassianus refert, debere Dei servum ad id perpetuò conniti, ut quod in futurum dicitur, de beatâ conversatione Sanctorum, jam subarrhatum*  
ha-

De mo-  
rib. Eccl.  
22.

habeat in presenti : id est , ut sit ei Deus omnia  
in omnibus. Quod , ut supra dixerat , pra  
stabit homo , unum dumtaxat desiderans ,  
num sitiens , ad unum omnes non solum a  
verum etiam cogitatio semper intendens.

Recapitu-  
lacio pre-  
cedenti-  
um.

22. Ex iis igitur , quæ posuimus ,  
liquet , Dei servum , qui Domino suo no  
indignè respondere desideret , semper de  
re in conspectu illius multa cum reverentia  
& timore versari ; magna cum puritate ,  
accurata diligentia , prompta obedientia ,  
perpetuo obsequio , integra resignatione ,  
à nutu illius totus pendeat , nunquam  
interrupta animi gratitudine , summa atten  
tione docilis accuratèque discipuli , summi  
desiderio eo fruendi , magna palati puritate  
& fame illum gustandi ; assidua oratione  
prece , ac latitudine cordis ad impetrandum  
amore si non quanto debet , certè quanto  
lesti largitate irroratur ; illi semper & de  
vivere , ad suum ultimum ac beatissimum  
nem sinè ulla cessatione concedere. Qui  
go vivæ fidei hæc omnia , & ut cum Scri  
ptura de fabri diligentia ac labore dicitur  
*Cor suum dederit in similitudinem pistillæ*  
( quam videlicet exprimere debet ) atque  
*consummationem operum* , ut in vigilia sua  
net imperfectionem ; qui fieri poterit ,  
cum seipsum ab ea perfectione , quæ in h  
ad c

brevi exemplari depingitur, tam longè abesse conspicit, non se in conspectu Domini seriò humiliet; & solita tepiditate abjecta, media non assumat, quibus quotidie magnis itineribus properet ad perfectionem? Sed necesse est has meditationes non tantùm lectas audire, aut strictim cursimque percurrere, sed attenta & profunda consideratione penetrare, nunc simul omnes, nunc per se singulas: sperandum enim est hominibus sæculi vinculis absolutis, voluntatis optimæ, & qui donum cælestis, atque adeò Deum ipsum non semel gustaverunt (quales Divinâ misericordiâ homines Societatis me credere & sentire justum est) hoc procul dubio non vulgaria spiritûs lucra atque augmenta allaturum.

23. Et ut scriptioni modum ponam, *Athleta* sicut in principio dixi necessarium nobis esse *imitandi*. nostræ vocationi respondere, doleréque ac confundi, quod ad tam sublimem vitæ statum vocati tam tenuiter id præstemus; ità in fine tacebo ipse, ut gloriosum Doctorem Ambrosium audiamus, qui sub typo & imagine athletarum, ut nostræ professioni satisfaciamus, pulcerrimis atque efficacissimis verbis nos compellat: *Athleta sumus; legitime certandum est: ante bravium contenditur ad coronam. Postea numquid Athleta otio vacat,*

cat, cum semel dederit certamini nomen? Exercetur quotidie, ungitur quotidie ipse cibus ei agonisticus datur, disciplina exercetur, castimonia custoditur. Et tu dedisti nomen tuum ad agonem Christi, subscripsisti ad competitionem corona. Meditare, exercere, ungere oleo letitiae, unguento exinanito. Ergo per misericordiam Dei, & suavissimam misericordiam scera CHRISTI JESU spei nostrae, cogitemus omnes, ut haec spiritualia Exercitia, tali proposito, tantoque fervore suscipiamus, atque ad perfectionem excitentur ardentius, ut non modo fructus is contentus appareat, qui aliquoties benedicente Domino, magna omnium consolatione collectus est; sed colluceat etiam uberior in conspectu hoc universo: cui oremus omnes instantibus precibus Domino voluntariam copiosamque plenum gratiarum. Romae 24. Junii, 1604. die, qui glorioso Praecursori, lucerna ardenti ac lucenti, sacer est.

*Omnium in Domino*

CLAUDIUS AQUAVIVA